

IT-uppfinnaren Håkan Lans om innovationer och internationell förlikning.

Antal deltagare: 75 st.

Den 15/11-12, föreläste Håkan Lans för oss i IT-veteranerna om sin uppfinnargärning, vilket var ett populärt inslag. 105 st. hade anmält sig och vi kunde bara ta emot 75 st. resten stod på en väntelista. Tyvärr fanns ingen större lokal ledig som vi kunde byta till.

Alf Lundberg inledde och presenterade Håkan Lans.

Håkan Lans, Sveriges mest kände uppfinnare.

Han berättade om sina IT-uppfinningar, bl.a. datormusen för färggrafik och GPS-systemet med automatisk positionsrapportering för flygplan och fartyg. Systemet är numera antaget som obligatorisk världsstandard och känt som AIS som finns installerat på alla fartyg i världen.

När han tog patent i januari 1979 på ett antal grundläggande funktioner för färggrafik, som för den tiden visade unika prestanda för rörliga bilder vilket skapade stort intresse hos de stora datortillverkarna som försökte kopiera den utan att lyckas. Så småningom begärde IBM att få teckna ett licensavtal vilket var ett erkännande och stort genombrott för Håkan. Det slutade långt senare med amerikanska rättegångar och att en domare beslutade att Håkan inte var den registrerade ägaren till patenten utan Håkans bolag Uniboard AB, varför Håkan åtalades att betala ersättning till företagen. I det amerikanska patentregistret finns Uniboard inte omnämnt utan bara Håkan Lans och det banade väg till en förlikning som skedde först i år och därmed avslutades alla tvister utom Acer. Acer driver alltså krav i svensk domstol att Håkan och hans bolag, Uniboard, skall betala ersättning till Acer oberoende vem som är ägare till patentet och hänvisar till den amerikanska tvisten som numera är avslutad genom förlikning. Det automatiska GPS-identifieringssystemet för flygplan blev snabbt världsstandard genom FN. Systemet för flyget provades först på ett SAAB-plan, vilket övertygade bl.a. USA:s flygvapen att satsa på den svenskutvecklade tekniken. Därefter har systemet spritts och även EU-kommissionen har satsat mycket pengar för användning i Europa. Håkan skapade även ett automatiskt landningssystem för flygplan. Därefter har som sagt även GPS-identifieringssystemet för fartyg blivit världs-standard.

Föreläsningen genomfördes som en utfrågning.

När började Du med att uppfinna ?

” Jag började redan som liten, redan i 5-årsåldern, att skapa mitt teknik-intresse då min far köpte ett dödsbo där ett mekano ingick. Jag läste även böcker i 5-årsåldern. Jag var med och startade NTA (NTA=Naturvetenskap, Teknik Akademin) inom IVA.”

Hur gör man för att lyfta från mekano till GPS ?

Det är viktigt att få tag i någon med samma intresse. Fick tag en intresserad amerikan som hjälpte till på 80-talet. 1984 blev den första GPS-mottagaren klar för användning, installerades på Pentagon och finns på Tekniska muséet.

Det var dock problem med kapaciteten på radiolänken då.

Det gäller att identifiera samarbetspartner med intresse för långsiktig utveckling samt lämpliga finansörer. Redan på 80-talet lyckades detta vilket resulterade i att en tidig prototyp

till en GPS-mottagare kom till Sverige redan innan GPS-satelliterna var operativa (denna mottagare finns numera på Tekniska muséet). Det problem som Håkan, tillsammans med några kollegor, arbetade med var att försöka åstadkomma en datalänk som uppfyllde kapacitetskraven för att möjliggöra en världsstandard för utbyte av positionsrapporter mellan de mobila användarna. Från början verkade denna uppgift omöjlig att lösa med befintlig och den tillgängliga bandbredden på globala kanaler.

Ska man inte ta ett patent ?

Jo det ska man om man har resurser att försvara sig. Patentet avslöjar ju idén.

Av en EU-rapport med titeln ”Enforcing small firms patent rights” framgår att 600 undersökta EU-patent hade nästan alla fått patentinfrång vilket stämmer till eftertanke. Rapporten är lätt att hitta på nätet och rekommenderas till den som funderar på att söka patent.

Fråga från publiken: Idag är det billigt att satsa på nya idéer, vad bör vi satsa på ?

Det är svårt att skydda långsiktiga satsningar och få betalt för ett värdefullt patent. Den som satsar på att bygga upp en kundbas har ofta betydligt lättare få ersättning för satsningen genom att sälja den uppkomna marknaden.

På 70-talet uppfanns färggrafiken, vilket var viktigt för att kunna presentera sina resultat. Men färggrafiken var alfanumerisk och alldeles för långsam. Numera finns det färggrafik i nästan alla datorer i form av en s.k. grafikprocessor i bildminnet.

”Patentkontroll” är en avart som bygger på den amerikanska rättsprincipen att var och en betalar sina egna rättegångskostnader. Detta har resulterat i att oseriösa företag köper upp dåliga patent och sedan hotar att stämma företag för patentinfrång. Principen bygger på att de angripna skall betala en mindre summa istället för att försvara sig i en dyrbar rättegång. Syftet med patentsystemet är att stimulera och skydda långsiktiga satsningar och kanske får man överväga att bara godkänna ersättning för patent som kan uppvisa en seriös bakomliggande satsning.

Fråga från publiken: Vissa som idag går ut högskolan vet inte vad en dator är, vad gör man ?

Datorer är för många bara ett verktyg. För den som skall utveckla system eller nya produkter är det viktigt att ha en djupgående kunskap om datorer och processorer. Ett bra sätt att stimulera intresset för IT och högre utbildning är att stimulera unga människor till olika hobbyprojekt där datorer ingår.

Avslutande råd:

- Försök att ha kul jämt.
- Jag tycker att Sverige är ett mycket bra land men det finns andra länder som värnar om skyddet av landets motivationer.

Föredraget har spelats in på Youtube och kan ses på nedanstående länkar:

Nr. 1: <http://www.youtube.com/watch?v=eD-BObXdDGU>

Nr. 2: <http://www.youtube.com/watch?v=dXY-LtXoSCB>

Nr. 3: <http://www.youtube.com/watch?v=96o3f866HIY>